

01.11.2023

Група №22

Урок №3

Тема уроку: Розрізнення прислівників і співзвучних сполук

Мета уроку: формування компетентностей дотримання орфографічних норм і правил українського правопису. Актуалізація знань. Формування у школярів компетентностей дотримання орфографічних норм і правил українського правопису.

* *знаннева складова:* з'ясовує суть поняття орфографічна норма; знає основні морфологічні ознаки прислівника, правила його написання та розрізнення зі співзвучними сполуками;

* *діяльнісна складова:* доцільно використовувати під час написання прислівників і співзвучних сполук основні правила; виявляє й пояснює порушення орфографічних норм, працює з орфографічними словниками, застосовує знання на практиці;

* *ціннісна складова:* висловлює своє ставлення до написаного/прочитаного, відчуває відповідальність за дотримання орфографічних норм;

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте ст. 144-146 у базовому підручнику : Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти / Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2018. – 208 с.

2. ПРИГАДАЙМО.

Що таке прислівники?

На які питання вони відповідають?

Про написання прислівників, утворених поєднанням прийменника й інших частин мови, разом, а співзвучних сполук - окремо

3.Опрацювати.

А. Зверніть увагу на написання виділеного прислівника (перше речення) й сполуки (друге речення).

1. Не встигли поговорити, як надворі швидко стемніло.

2. Дрова складено на дворі дідушевої хати.

Б. Чи можна дібрати означення до слова двір? А до слова надворі? У якому випадку йдеться про предмет, а в якому лише абстрактно вказується на місце дії?

В. Зробіть висновок, як можна розрізнити прислівники й співзвучні сполуки.

Прислівники

Потрібно відрізнити прислівники від співзвучних сполук, утворених поєднанням прийменника з іменником чи словами інших частин мови. Наприклад: збоку, вгорі (прислівники) - з боку, в горі (співзвучні сполуки). У співзвучних сполуках іменник завжди зберігає своє лексичне й граматичне значення, називає конкретний предмет (якийсь двір, якийсь день, якусь гору), а прислівник лише абстрактно вказує на місце, напрямок, час тощо.

Написання

Прислівники, утворені злиттям прийменника з іменником (прикметником, числівником), пишемо разом, а співзвучні з такими прислівниками сполуки - окремо або через дефіс.

Прислівники	Співзвучні сполуки
згори Подивився згори.	з гори (прийменник + іменник) Альпіністи спускалися з гори.
вдень Закінчили роботу вдень.	в день (прийменник + іменник) Побачилися в день зустрічі.

напам'ять Вивчив вірш напам'ять.	на пам'ять (прийменник + іменник) Бабуся скаржиться на пам'ять.
поволі Річка тече поволі, стиха.	по волі (прийменник + іменник) Чи по волі своїй, чи по неволі?
по-новому Тепер живемо по-новому.	по новому (прийменник + прикметник) Туристи пішли по новому мосту.

вдвох	в двох (прийменник + числівник)
Вони вдвох швидко прибігли.	Жили в двох кімнатах.
уперше	у перше (прийменник + числівник)
Він приїхав до нас уперше.	Постукав у перше вікно.

Зверніть увагу!

Іноді розрізнити прислівники й співзвучні сполуки допомагає наголос.
Наприклад: навіки - на віки, набік - на бік, насміх - на сміх.

Пишемо з дефісом

Прислівники, утворені додаванням **по-** до:

- **прикметників** і **займенників** із суфіксами **-ому (-єму), -и: по-болгарському, по-українськи, по-сімейному, по-батьківськи, по-нашому, по-моєму, по-доброму;**
- **порядкового числівника** на **-е (-є): по-перше, по-шосте, по-десяте.**

Зверни увагу!

Прийменник **по** пишемо **окремо** від форми місцевого відмінка іменника **батько: по батькові.**

Неозначені **прислівники**, що мають у своєму складі словотворчі частки **будь-, -будь, -небудь, казна-, -то, хтозна-** (З **будь-, небудь-** — дефіс не забудь).

Приклад:

Будь-де, куди-будь, де-небудь, казна-де, аби-то, так-то, хтозна-як.

Складні прислівники, утворені з **двох прислівників, повторенням слова без службових слів чи зі службовими словами** між ними.

Приклад:

Вряди-годи, десь-інде, десь-інколи, сяк-так, далеко-далеко, ледве-ледве, будь-що-будь, віч-на-віч, всього-на-всього, де-не-де, коли-не-коли, пліч-о-пліч, хоч-не-хоч, як-не-як.

4. Спишіть, знімаючи ризик, спочатку сполучення слів, у яких виділені слова пишемо окремо, а потім ті, у яких - разом. Обґрунтуйте написання.

їхати на/зустріч вітру, маю надію на/зустріч, побачилися в/день, прийшов у/день народження, кульки злітають у/гору, літак врізався в/гору, підійшов

до/купи іграшок, усі зібралися до/купи, відпочивали в/трьох, світилося в/трьох вікнах, ходили по/нашому полю, усе зробили по/нашому.

5. Виберіть із кожної пари слів те, яке можна поставити на місці пропуску в прислів'ях.

1. Велике дерево ... росте. по волі; поволі
2. У гурті робити, що ... бігти. з гори; згори
3. Поглянь ... - знатимеш, який хазяїн, на двір; надвір
4. ... і кінь жвавіше біжить, до дому; додому
5. Не дери ніс ..., бо перечепишся і впадеш. до гори; догори

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.